

វិជ្ជាបណ្ណកម្ម

សាធារណវិទ្យាល័យ

លេខ ១០ ឧសភា ១៩៧២

បញ្ញត្តិលេខ ១៩/៧២-បសខ

ប្រធានាធិបតី នៃ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ

បានឃើញច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញលេខ ៤៤២ - ៧០ - បរ ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែតុលា ១៩៧០ ដែលប្រកាសសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ហើយតម្កល់ទុកឱ្យអនុវត្តនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឆ្នាំ ១៩៤៧ លើកលែងតែបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយណា ដែលផ្ទុយពីគំនិត និង របបសាធារណរដ្ឋ ។

បានឃើញ បញ្ញត្តិលេខ ១ - ៧១ - បរ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែតុលា ១៩៧១ គ្រប់គ្រង បញ្ហាទាំងឡាយណាដែលស្ថិតនៅក្រោមវិស័យច្បាប់ ។

បានឃើញ បញ្ញត្តិលេខ ១៧ - ៧២ - បរ ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែមីនា គ.ស. ១៩៧២ ដែល ប្រគល់អំណាចទាំងឡាយ នៃរដ្ឋាភិបាល ជូនទៅប្រធានាធិបតី នៃ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។

បានឃើញ លទ្ធផលនៃប្រជាមតិ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា គ.ស. ១៩៧២ លើ សេចក្តីព្រាងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។

គណៈ រដ្ឋមន្ត្រី បានយល់ព្រមផង ។

បញ្ញត្តិដូចមានខាងក្រោមនេះ

មាត្រា ១- ត្រូវប្រកាសឱ្យប្រើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ ដែលប្រជាពលរដ្ឋ ខ្មែរ បានទទួលយល់ព្រមដោយប្រជាមតិ នាថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា គ.ស. ១៩៧២ ហើយដែល មានអត្ថបទភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃបច្ចុប្បន្នបញ្ញត្តិនេះ ។

មាត្រា ២. បច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ នឹងចូលជាធរមាន នៅថ្ងៃទី ១២ ខែឧសភា

គ.ស. ១៩៧២ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១០ ខែឧសភា គ.ស. ១៩៧២

ហត្ថលេខា : សន់ នល់

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ

បុព្វកថា

យើងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ធ្លាប់មានអារ្យធម៌មួយ ក្នុងបណ្តាអារ្យធម៌ល្បីល្បាញ ហើយចាស់ជាងគេក្នុងពិភពលោក គឺអារ្យធម៌ខ្មែរ-មន បានរាប់ប្រទះនូវវិបល្លាសនៃប្រវត្តិសាស្ត្រយើង ដែលនាំមកនូវទុក្ខវេទនាជាច្រើនៗ តាំងពីសម័យក្រោយអង្គរ រហូតមកទល់នឹង ព្រឹត្តិការណ៍នាថ្ងៃទី ១៨ មីនា គ.ស. ១៩៧០ ។

ម្តេច្វាចិត្តថា :

- ជំរុញឱ្យវប្បធម៌ជាតិរីកសាយឡើងវិញ ព្រមទាំងប្រកបដោយសន្តិសុខមួយផ្ទៃ ។
- ប្រកាសជាឧទ្ធារិកថា ប្រកាន់ខ្ជាប់យ៉ាងមុតមាំនូវគោលការណ៍ជាសារវន្ត ដូចដែល មានចែងក្នុងសេចក្តីថ្លែងប្រកាសជាសាកលនៃសិទ្ធិមនុស្ស ។
- ជំរុញឱ្យបានទៅដល់ប្រជាធិបតេយ្យផ្នែកនយោបាយ និង ប្រជាធិបតេយ្យផ្នែក សង្គមដែលត្រូវបំបាត់ឱ្យផុតរលត់នូវអំពើជិះជាន់មនុស្ស អំពើសង្កត់សង្កិននិងអំពើខ្លះអធ្យា- ស្រ័យដើម្បីសំដៅទៅកាន់សុភមង្គលនិងការសម្បូរណ៍សប្បាយរបស់ខ្មែរទាំងអស់គ្នា ។
- ការពាររបបសាធារណរដ្ឋយើង ប្រឆាំងនិងគ្រប់ការប៉ុនប៉ងឱ្យមានរាជនិយមឡើង វិញ ហើយប្រឆាំងនឹងការបង្កើតឱ្យមានរបបបុគ្គលនិយមគ្រប់បែបយ៉ាង ។
- រក្សាការពារបូរណភាពដែនដីខ្មែរ ឯករាជ្យ និង ឯកភាពជាតិ ។

យើងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ

ជាប់ចិត្តជានិច្ច នឹង ឧត្តមគតិសន្តិភាពរបស់យើង ។

បញ្ជាក់សេចក្តីនូវ :

- សេចក្តីប្រាថ្នាចង់ឱ្យបានសន្តិភាពបិតថែរក្សាក្នុងលោក
- និងឆន្ទៈចង់ធ្វើសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងសកម្មជាមួយគ្រប់ប្រជាជាតិ ដោយពុំប្រកាន់អំពើជាតិសាសន៍ សាសនានិងរបបនយោបាយ ដើម្បីវឌ្ឍនភាព និង សន្តិភាព ។

ក្នុងន័យនេះ យើងប្រកាសនូវបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញ មានសេចក្តីដូចតទៅ :

ជំពូក ១- បទបញ្ញត្តិជាគ្រឹះ

មាត្រា ១- ប្រទេសកម្ពុជា ជាសាធារណរដ្ឋឯករាជ្យ ប្រជាធិបតេយ្យ ហើយដែលនិយមប្រយោជន៍សង្គម ។ ប្រទេសកម្ពុជាមិនអាចបែងចែកបានទេ ។ ប្រទេសកម្ពុជាមាននាមថា « **សាធារណរដ្ឋខ្មែរ** » ។

បរិវេណរបស់សាធារណរដ្ឋខ្មែរ គឺ : សេរីភាព សមភាព ភាពរដ្ឋាភិបាល វឌ្ឍនភាព និងសុភមង្គល ។

គោលការណ៍របស់សាធារណរដ្ឋខ្មែរ គឺ : ការគ្រប់គ្រងរបស់ប្រជារាស្ត្រ ដោយប្រជារាស្ត្រ និងដើម្បីប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រ ។

ទង់ជាតិ ភ្លេងជាតិ និង វិលញ្ជករ នៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់មួយ ។

មាត្រា ២- ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាសំរាប់រដ្ឋ ។

សេរីភាពខាងជំនឿ និង ខាងប្រតិបត្តិក្នុងផ្លូវសាសនា ត្រូវមានដោយបរិបូរណ៍។ ការបន្ថយសេរីភាពនេះ នឹងអាចធ្វើបាន ល្អិតណាតែកិច្ចរក្សារបៀបរៀបរយសាធារណៈតម្រូវឱ្យធ្វើ ។

រដ្ឋរ៉ាប់រងនូវសមភាពនៃពលរដ្ឋទាំងអស់ចំពោះមុខច្បាប់ ដោយឥតប្រកាន់ជាតិសាសន៍ដើម ភេទ មតិខាងនយោបាយ ខាងគំនិត ខាងសាសនាឬអំពើលក្ខណៈជីវភាព ឬលក្ខណៈអ្វីដទៃទៀតឡើយ ។

ភាសាដែលត្រូវប្រើជាផ្លូវការ គឺ ភាសាខ្មែរ ។

មាត្រា ៣- អំណាចគ្រប់យ៉ាងចេញមកពីប្រជាពលរដ្ឋ ។

អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ និង អំណាចតុលាការ ត្រូវអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិនៃបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

មាត្រា ៤- ការបង្កើតគណៈបក្សនយោបាយធ្វើបានដោយសេរី ។ ក៏ប៉ុន្តែ រដ្ឋឧបត្ថម្ភនូវការផ្ដើមគំនិតទាំងឡាយណា ដែលនាំឱ្យបន្ថយចំនួនគណៈបក្សនយោបាយឆ្ពោះទៅរករបបដែលមានគណៈបក្សតែពីរ ។

ជំពូក ២- សិទ្ធិនិងករណីយកិច្ច នៃ ពលរដ្ឋ

មាត្រា ៥- ការប្រើសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួន របស់បុគ្គលម្នាក់ ៗ មិនត្រូវឱ្យប៉ះសិទ្ធិអ្នកដទៃ ការប្រើសេរីភាពនេះត្រូវប្រព្រឹត្តតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៦- រដ្ឋរ៉ាប់រងពុំឱ្យមានការរំលោភបំពានលើរូបកាយនៃបុគ្គលណាមួយឡើយ ។

រដ្ឋការពារកិត្តិយស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងជីវភាពឯកជនរបស់ពលរដ្ឋទាំងពួង ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ចងឬការឃុំឃាំងជនណាមួយនឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រា តែច្បាប់អនុញ្ញាត ។

ការបង្ខិតបង្ខំ ការធ្វើបាបលើរាងកាយឬប្រព្រឹត្តិកម្មណាមួយ ដែលបន្ថែមទម្ងន់ ទណ្ឌកម្ម អនុវត្តចំពោះជនជាប់ឃុំឃាំង ឬជាប់ពន្ធនាគារ ត្រូវហាមមិនឱ្យធ្វើទេ ។ អ្នកដែល អ្នករួមប្រព្រឹត្តនិងអ្នកសមគំនិត ត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់ ។

ការទទួលសារភាពកើតឡើងពីការបង្ខំ ដោយយោរយោតាមផ្លូវកាយក្តី តាមផ្លូវចិត្ត ក្តី មិនត្រូវទុកជាកស្មតាង នៃ ពិរុទ្ធភាពទេ ។

បើបទល្មើសគ្រាន់តែមានវិមុតិសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ត្រូវឱ្យបានរួចខ្លួន ។

ជនជាប់ពិរុទ្ធនាក៏ដោយ ត្រូវទុកជាមនុស្សឥតទោស រហូតដល់ពេលកាត់ទោសជា ស្ថាពរ ។

រដ្ឋរ៉ាប់រងចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់នូវសិទ្ធិការពារខ្លួនតាមផ្លូវតុលាការ ។

ទោសប្រហារជីវិតត្រូវបំបាត់ចោលវៀរលែងតែក្នុងករណី ដែលប្រជាជាតិត្រូវ ប្រកាសថា ជិតនៅក្នុងភយន្តរាយ ។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយការប្រហារជីវិតមនុស្សដោយគ្មាន កាត់សេចក្តីមិនអាចប្រព្រឹត្តបានឡើយ ។

មាត្រា ៧- ពលរដ្ឋរាល់រូបមានសេរីភាពសំដែងគំនិតរបស់ខ្លួនតាមវាចា តាម លាយស័ក្តអក្សរឬតាមមធ្យោបាយសំរាប់ផ្សាយដទៃទៀត ។ ក៏ប៉ុន្តែ ពលរដ្ឋត្រូវចៀសវាងកុំ ប្រើសិទ្ធិនេះ ដោយរំលោភហើយនិងកុំធ្វើឱ្យខូចរបៀបរៀបរយសាធារណៈ ។

ការប្រើសេរីភាពសារពត៌មានមិនត្រូវប៉ះពាល់កិត្តិយសបុគ្គល សន្តិសុខជាតិ ឬ ទំនៀមទំលាប់ល្អទេ ។ របបសារពត៌មានត្រូវរៀបចំឡើងដោយច្បាប់មួយ ។

មាត្រា ៨- សេរីភាពរូបរួមជាសមាគម និងសិទ្ធិរួមប្រជុំត្រូវបានរដ្ឋទទួលស្គាល់ ចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់ ។ ការប្រើសេរីភាពនិងសិទ្ធិខាងលើនេះ នឹង បន្ថយទៅបាន លុះត្រាតែ មានភ័ស្តុតាងថាមានការប៉ះពាល់ដល់សេរីភាពទាំងឡាយ ដែលបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានធានា អះអាង ។

មាត្រា ៩- រដ្ឋរ៉ាប់រងចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់នូវការប្រើសិទ្ធិនយោបាយរបស់ខ្លួន ដោយសេរី ជាអាទិ សិទ្ធិប្តឹងតវ៉ា ឬ សិទ្ធិប្រឆាំងជាសាធារណៈ ឱ្យតែការប្រើសិទ្ធិទាំងនេះធ្វើ ទៅដោយអហិង្សា ហើយក្នុងទម្រង់ច្បាប់ផង ។

មាត្រា ១០- អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត គឺពលរដ្ឋទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុពី ១៨ ឆ្នាំ ទៅ ។

បទបញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ១១- ទីលំនៅមិនអាចនរណារំលោភបានជាដាច់ខាត រៀបរយលែងតែក្នុង ករណី ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ១២- សេរីភាពក្នុងការសរសេរលិខិតឆ្លើយឆ្លង លក្ខណៈអាទិកំបាំងនៃ លិខិតព្រមទាំងការទាក់ទងឆ្លងឆ្លើយតាមរបៀបដទៃទៀត មិនអាចនរណារំលោភបានជា ដាច់ខាតលុះណាតែមានច្បាប់ចែងខុសពីនេះ ហើយសំរាប់តែម្តងម្កាល ដោយហេតុឧត្តម ប្រយោជន៍នៃប្រទេសជាតិតម្រូវឱ្យធ្វើ ។

មាត្រា ១៣- ការនិរទេស និងការដកសញ្ជាតិខ្មែរ ដោយហេតុនយោបាយ ត្រូវហាមប្រាម ។

មាត្រា ១៤- រដ្ឋទទួលស្គាល់ ហើយធានាអះអាងនូវកម្មសិទ្ធិឯកជន ។ រដ្ឋជួយសំរួលឱ្យពលរដ្ឋបានជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។

ការប៉ះពាល់កម្មសិទ្ធិត្រូវហាមមិនឱ្យមាន រៀបរយលែងតែប្រយោជន៍សាធារណៈតម្រូវឱ្យធ្វើក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។ ក្នុងន័យនេះម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ មានសិទ្ធិទទួលបំណាច់ជាមុនដោយត្រឹមត្រូវនិងសមរម្យ ។

មាត្រា ១៥- រដ្ឋត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ធ្វើឱ្យការរស់នៅ របស់ប្រភេទពលរដ្ឋដែលក្រខ្សត់ជាងគេ មានការចំរើនជាងមុនក្នុងបំណងរ៉ាប់រង ឱ្យជនជំពូកនេះមានឋានៈជីវភាពសមនឹងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃមនុស្ស ។

ពលរដ្ឋដែលត្រូវទទួលស្គាល់ថា ពិការធ្វើការមិនកើត ហើយគ្មានមធ្យោបាយចិញ្ចឹមជីវិតមានសិទ្ធិទទួលប្រជាសង្គ្រោះ ។

មាត្រា ១៦- រដ្ឋការពារសេរីភាពខាងសិល្បៈកម្ម ខាងកសិកម្ម ខាងពាណិជ្ជកម្ម និងឧស្សាហកម្ម ។

រដ្ឋមានករណីយកិច្ចដើម្បីសម្របសម្រួល សេដ្ឋកិច្ចជាតិសំដៅទៅរកប្រយោជន៍សង្គម និង ដើម្បីរារាំងមិនឱ្យមានការផ្តាច់មុខ ឬការប៉ុនប៉ងផ្តាច់មុខ ក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ឬ ឧស្សាហកម្ម ។

មាត្រា ១៧- រដ្ឋត្រូវខិតខំបង្កើតការងារ និងមុខរបរឱ្យពលរដ្ឋគ្រប់គ្នា ។ ពលរដ្ឋរាល់រូបអាចសុំចូលធ្វើការបានដោយសេរី ។ ក្នុងការជ្រើសរើសឱ្យចូលធ្វើការមិនត្រូវគិតពីលក្ខខណ្ឌ

អ្វី ក្រៅពីគុណបុណ្យ ឬសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួនឡើយ ។

ពលរដ្ឋរាល់រូបមានសិទ្ធិទទួលការរ៉ាប់រងនិងអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គមកិច្ច ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

សេរីភាពខាងសហជីព ត្រូវប្រព្រឹត្តតាមលក្ខខណ្ឌដែលកំរិតក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ១៨- រដ្ឋត្រូវខិតខំប្រយុទ្ធបំបាត់ការចងការប្រាក់គ្រប់ប្រភេទ ដែលយកការលើសកំរិតច្បាប់ ។

មាត្រា ១៩- រដ្ឋរ៉ាប់រងចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់នូវសិទ្ធិទទួលការអប់រំ ។ ពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ត្រូវទទួលការសិក្សាមូលដ្ឋានចាំបាច់ ហើយដោយឥតចេញថ្លៃ ។

រដ្ឋត្រូវជួយជំរុញឱ្យអក្សរសាស្ត្រ វិទ្យាសាស្ត្រសិល្បៈ និងបច្ចេកទេសវិជ្ជាវិកចំរើន ។

មាត្រា ២០- រដ្ឋទទួលស្គាល់នូវសិទ្ធិឧបត្ថម្ភគ្រួសារ ចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់ ។

មាត្រា ២១- ពលរដ្ឋម្នាក់ ៗ មានករណីយកិច្ច ត្រូវគោរពច្បាប់ ការពារមាតុភូមិ និង ជួយរដ្ឋ ។

ពលរដ្ឋម្នាក់ ៗ ត្រូវបំពេញបរិចារកិច្ចខាងទាហានជាកាតព្វកិច្ច ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ២២- ការប្រើសិទ្ធិ និង សេរីភាព ធានាអះអាងដោយបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៅមាត្រា ៧ - ៨ - ១១ និង ១២ និងអាចផ្អាកបានតែក្នុងករណីដែលមានភាពអាសន្ន មានវិក្រិតិកាល ឬ បើមានប្រកាសថាប្រជាជាតិស្ថិតក្នុងភយន្តរាយ ឬ ក្នុងភាពសង្គ្រាម ។

ទារុណកម្មដល់រាងកាយនិងអំពើរំលោភផ្សេងៗ នាំឱ្យខូចសិទ្ធិអ្នកដទៃ ខាងភោគ-ទ្រព្យក្តី ខាងផ្លូវចិត្តក្តី មិនអាចធ្វើបានឡើយ ។ អ្នកប្រព្រឹត្តនូវអំពើរំលោភទាំងនោះ ត្រូវ

ទទួលទោសតាមច្បាប់ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិធានការផ្អាកសិទ្ធិ និង សេរីភាព ដូចមានចែងក្នុង វាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ មិនអាចមានចរិវេលាលើសពីប្រាំមួយខែឡើយ ។ ចរិវេលានេះ អាចបន្តបាន ក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចគ្នា ។

ដល់ផុតចរិវេលាពិសេស ជនណា ដែលយល់ថាខ្លួនបានទទួលការខូចខាតដោយ អយុត្តិធម៌ អាចប្តឹងតុលាការមានសមត្ថកិច្ចសុំឱ្យជួសជុល អត្ថវិធាន ដែលខ្លួនជាអ្នក រងគ្រោះ ។

ជំពូក ៣- ប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ

មាត្រា ២៣- ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ប្រើអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ ដែលប្រជា- រាស្ត្រប្រគល់ជូនលោក ។

មាត្រា ២៤- ក្នុងអង្គអាណត្តិរបស់លោក ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ មាន អនុប្រធានាធិបតីម្នាក់ជួយធ្វើការ ។ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ខុទ្ទកាល័យប្រតិបត្តិការ មួយ និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខមួយ ឯការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃអង្គការទាំងពីរនេះ ត្រូវ កំណត់ក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ ។

ប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ ត្រូវជ្រើសតាំងក្នុងសន្លឹកបញ្ជី ជាមួយគ្នា សម្រាប់ប្រាំឆ្នាំដោយវិធីបោះឆ្នោតជាសកលដោយចំពោះនិងជាសម្ងាត់ ។

មុខងារប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ មានវិសមិតភាពនិងការ កាន់កាប់វិជ្ជាជីវៈឧស្សាហកម្ម និង ពាណិជ្ជកម្ម ហើយនិងមុខងារសាធារណៈដទៃទៀត ឬ និង មុខងារសមាជិករដ្ឋាភិបាល ។

ប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ អាចឈរឈ្មោះឱ្យគេជ្រើសតាំងសាជាថ្មីបានតែម្តង
ប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ២៥- ពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ អាចឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនប្រធានាធិបតី
ឬ អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋបាន កាលណាបានបំពេញលក្ខខណ្ឌដូចតទៅនេះ ៖

- ក-** មានសញ្ជាតិជាខ្មែរ តាំងពីកំណើតរហូតមក
- គ-** កើតពីមាតាបិតា មានសញ្ជាតិជាខ្មែរ
- ខ-** មានសហព័ទ្ធសញ្ជាតិជាខ្មែរពីកំណើត បើសាមីខ្លួនភរិយា ឬ ស្វាមីពេញច្បាប់
- ឃ-** មានអាយុយ៉ាងតិច សែសិបឆ្នាំ មកទល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត
- ង-** ជាអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតហើយប្រកបលក្ខខណ្ឌដទៃទៀត ដែលមានចែងក្នុង

ច្បាប់ រៀបអង្គការ ។

មាត្រា ២៦- បេក្ខជននៃសន្លឹកបញ្ជីណា ដែលបានទទួលភាគច្រើនដាច់ខាតនៃ
សន្លឹកឆ្នោត សំដែងមតិ ត្រូវបានប្រកាសជាប្រធានាធិបតី និងអនុប្រធានាធិបតី នៃ
សាធារណរដ្ឋ ។

ក្នុងករណីដែលពុំបានភាគច្រើនដាច់ខាត នោះនឹងមានចាត់ការបោះឆ្នោតលើកទីពីរ
នៅថ្ងៃទីប្រាំពីរ រាប់ពីថ្ងៃបន្ទាប់ថ្ងៃបោះឆ្នោតលើកទីមួយ ។

នៅពេលបោះឆ្នោតលើកទីពីរ មានតែបេក្ខជននៃសន្លឹកបញ្ជីពីរ ដែលបានទទួលឆ្នោត
ច្រើនជាងគេ នាលើកទីមួយទេ ដែលអាចឈរឈ្មោះបាន ។

ក្នុងការបោះឆ្នោតលើកទីពីរ បេក្ខជននៃសន្តិកម្មឆ្នោតណា ដែលបានទទួលឆ្នោតច្រើនជាងគេ ត្រូវជ្រើសតាំងជាប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី។ ក្នុងករណីដែលមានសន្តិកម្មឆ្នោត មានចំនួនស្មើគ្នា សភាទាំងពីររួមប្រជុំជាសមាជសភា ក្នុងរយៈពេលប្រាំពីរថ្ងៃ ដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីនៃសភាធរណរដ្ឋក្នុងសន្តិកម្មបញ្ជីមួយ ក្នុងចំណោមសន្តិកម្មបញ្ជីទាំងពីរខាងលើ ដោយយកតាមមតិភាគច្រើនដោយប្រៀប។

មាត្រា ២៧- ការចាត់ចែងបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសភាធរណរដ្ឋ ត្រូវធ្វើក្នុងម៉ោងថ្ងៃយ៉ាងតិច និងសែសិបថ្ងៃយ៉ាងយូរ មុនពេលផុតអាណត្តិប្រធានាធិបតីក្នុងតំណែង។

ក្នុងករណីបោះឆ្នោតមិនកើត ដោយហេតុមានសង្គ្រាម ឬអសន្តិសុខខ្លាំង អាណត្តិប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសភាធរណរដ្ឋ អាចបន្តបានម្តងមួយឆ្នាំ។ ការពិនិត្យពិច័យអំពីភាពបោះឆ្នោតមិនកើត ព្រមទាំងការបន្តអាណត្តិនេះ ត្រូវសម្រេចដោយសភាទាំងពីររួមប្រជុំជាសមាជសភា បោះឆ្នោតយកមតិភាគច្រើនដាច់ខាតនៃសមាជិកសមាជសភា បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះនឹងតុលាការធម្មនុញ្ញ។

មាត្រា ២៨- ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ ត្រូវកំរិតបែបបទ ជ្រើសតាំងប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី នៃសភាធរណរដ្ឋ។

មាត្រា ២៩- មុខងារប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃថ្លែងសច្ចាប្រណិធាន។ មុខងារនេះ ត្រូវផុតនៅម៉ោងដប់ពីរថ្ងៃត្រង់ នាថ្ងៃទី ១៨ ខែ មីនា បន្ទាប់ពីពេលផុតរយៈពេលប្រាំបួនបន្ទាប់គ្នារាប់ពីពេលជាប់ឆ្នោត។

មុនចូលកាន់តំណែង ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ថ្លែងសច្ចាប្រណិធាននៅចំពោះ មុខប្រជារាស្ត្រ ដោយមានសមាជិកអង្គការរដ្ឋនានារួមផង ជាសេចក្តីដូចតទៅ :

«ខ្ញុំតាំងសច្ចាជាឧឡារិក ចំពោះមុខប្រជារាស្ត្រថា ខ្ញុំនឹងការពារមាតុភូមិ បំពេញ ដោយស្មោះស្ម័គ្រ នូវភារៈប្រធានាធិបតីសាធារណរដ្ឋខ្មែរ គោរពធម្មនុញ្ញ ហើយបូជាខ្លួនខ្ញុំ ទាំងស្រុង ដើម្បីប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រ និង ប្រជាជាតិ» ។

មាត្រា ៣០~ ក្នុងករណីដែលប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ មានចុះម្តងម្កាល មុខងារប្រធានាធិបតី រៀបរយតែមុខងារដែលមានចែងនៅមាត្រា ៣៦ - ៣៧ - ៣៨ - ៤១ និង ៤២ ចេញ ត្រូវអនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ កាន់កាប់ជំនួស ។

មាត្រា ៣១~ ក្នុងករណីដែលតំណែងប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋទំនេរជា ស្ថាពរ ទោះមកពីហេតុអ្វីក៏ដោយ ឬ ក្នុងករណីដែលមានការរារាំងជាស្ថាពរ ដែលតុលាការ ធម្មនុញ្ញបានប្រកាសយកតាមមតិភាគច្រើនដាច់ខាតនៃសមាជិកខ្លួន អនុប្រធានាធិបតីជំនួស ប្រធានាធិបតី ដោយទទួលអំណាចទាំងអស់របស់ប្រធានាធិបតី ។

ប៉ុន្តែ បើករណីនេះកើតឡើងជាងដប់ពីរខែ មុនពេលផុតអាណត្តិធម្មតា នោះនឹងត្រូវ រៀបចំ ក្នុងរយៈពេលពីរខែយ៉ាងតិច និង បីខែយ៉ាងយូរ ឱ្យមានការបោះឆ្នោតជ្រើសរើស ប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីសំរាប់អាណត្តិមួយថ្មី ។

មាត្រា ៣២~ ក្នុងករណីដែលដោយហេតុដូចគ្នា នឹង ហេតុដែលមានចែងនៅ មាត្រា ៣១ វាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ អនុប្រធានាធិបតីពុំអាចកាន់កាប់មុខងារប្រធានាធិបតីនៃ សាធារណរដ្ឋបាន មុខងារនេះ ត្រូវធ្លាក់ទៅលើប្រធានព្រឹទ្ធសភា។ ប្រធានព្រឹទ្ធសភាត្រូវ

បង្គាប់ឱ្យមានការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី ក្នុងរយៈពេលពីរខែយ៉ាងតិច ហើយបីខែយ៉ាងយូរ ។

ក្នុងរយៈពេលនេះ មិនឱ្យមានការរំលំរដ្ឋាភិបាល ឬមានការសើសើសមាសភាពនៃរដ្ឋាភិបាលទេ ហើយសភាជាតិ ក៏មិនអាចត្រូវរំលាយបានដែរ ។

ក្នុងករណីបោះឆ្នោតមិនកើត ដូចចែងនៅមាត្រា ២៧ វាក្យខ័ណ្ឌទីពីរ ដោយហេតុមានសង្គ្រាម ឬមានអសន្តិសុខខ្លាំង សភាទាំងពីរនៃសហសភា និងក្រុមប្រឹក្សាសេនាតុភាពរួមប្រជុំនៅមន្ទីរសភាជាតិ នៅថ្ងៃបន្ទាប់ពីផុតរយៈពេលបីខែ ដែលចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌទីមួយនៃមាត្រានេះ ដើម្បីជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីម្នាក់ឱ្យបំពេញបន្តបន្ទាប់រយៈពេលអាណត្តិប្រធានាធិបតីសាមីជន ។

មាត្រា ៣៣~ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ តែងតាំងរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយហើយ និងសមាជិករដ្ឋាភិបាល តាមសេចក្តីស្នើពីរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ ។

ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អាចបញ្ឈប់សមាជិករដ្ឋាភិបាលមួយរូបៗ ឬទាំងអស់គ្នាពីមុខងាររបស់ខ្លួនបាន ។

មាត្រា ៣៤~ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ដឹកនាំការពិភាក្សានៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។ ក្នុងករណីមានធុរៈ ត្រូវអនុប្រធានាធិបតី ឬ បើអនុប្រធានាធិបតីមានធុរៈដែរនោះ ត្រូវរដ្ឋមន្ត្រីទីមួយបំពេញកិច្ចនេះជំនួស ។

មាត្រា ៣៥~ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ និងចុះហត្ថលេខាលើក្រិត្យ ។

ច្បាប់ដែលសហសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមជាស្ថាពររួចហើយ ត្រូវប្រកាសឱ្យ
ប្រើក្នុងដប់ប្រាំថ្ងៃ បន្ទាប់ពីពេលដែលប្រធានាធិបតីនៃសភាបានទទួលច្បាប់នោះ ។
មុនផុតរយៈពេលនេះ ប្រធានាធិបតីអាចសុំឱ្យសហសភាពិភាក្សាសាជាថ្មីនូវច្បាប់ឬមាត្រា
ខ្លះនៃច្បាប់នោះ ។ ការពិភាក្សានេះត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេលម្ភៃថ្ងៃយ៉ាងយូរ ។

មាត្រា ៣៦- ប្រធានាធិបតីនៃសភាបានរដ្ឋតែងតាំង ក្នុងមុខតំណែងស៊ីវិល
និងទាហាន ។

អ្នករដ្ឋការ ដែលត្រូវតែងតាំង ដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រីគឺ ៖

- ឯកអគ្គរដ្ឋទូត និង ប្រេស៊ីតសាមញ្ញ ។
- សមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។
- អភិបាលខេត្ត ។
- ឧត្តមសេនាទី ។
- សាកលវិទ្យាធិការ ។
- នាយករដ្ឋការកណ្តាល ។
- ហើយនិងសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាសេន្យានុភាព ។

មុខតំណែងដទៃទៀត ដែលត្រូវតែងតាំងដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ព្រមទាំងលក្ខខ័ណ្ឌដែលប្រធានាធិបតីនៃសភាបានរដ្ឋមានអំណាចតែងតាំងក្នុងនាមរបស់លោក
ត្រូវមានរៀបរាប់ក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ ។

មាត្រា ៣៧- ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋតាំងឯកអគ្គរដ្ឋទូត និងប្រេសិត វិសាមញ្ញជាតំណាងសាធារណរដ្ឋខ្មែរ នៅប្រទេសក្រៅ។ រីឯ ឯកអគ្គរដ្ឋទូត រាជទូត និង ប្រេសិតវិសាមញ្ញបរទេស ត្រូវទទួលភារៈតាំងឱ្យនៅអម ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ។

មាត្រា ៣៨- ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋចុះហត្ថលេខាលើសិទ្ធិសញ្ញា និង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ហើយឱ្យសច្ចាប័ន លើឯកសារទាំងនេះ ដោយអាស្រ័យការអនុម័តនៃ សហសភា។

មាត្រា ៣៩- បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះជាមួយប្រធាននៃសភាទាំងពីរ ប្រធានាធិបតី អាចប្រកាសនូវភាពអាសន្ន ឬវិក្រិតិកាល ក្នុងករណីមានការគំរាមកំហែងធ្ងន់និងជាបន្ទាន់ ប៉ះពាល់លើស្ថាប័ននានានៃសាធារណរដ្ឋ ដល់ឯករាជ្យជាតិនិងដល់បូរណភាពទឹកដីនៃសាធារណ- រដ្ឋ។ ប្រធានាធិបតី ត្រូវជូនដំណឹងនេះភ្លាមដល់ប្រជាជាតិតាមសារលិខិត។

ក្នុងរយៈពេលប្រាំពីរថ្ងៃ បន្ទាប់ពីពេលប្រកាសនូវភាពអាសន្ន ឬ វិក្រិតិកាលនោះ សហសភារួមប្រជុំជាសមាជសភា ដើម្បីឱ្យការយល់ព្រម ឬ កែប្រែវិធានការដែលបានបញ្ញត្តិ ឬ បញ្ចប់វិធានការនោះ។

ក្នុងកម្ពុង ពេលពិសេសនេះ សភាជាតិមិនអាចត្រូវរំលាយបានទេ។

មាត្រា ៤០- ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ជាមេបញ្ជាការជាន់ខ្ពស់បំផុតលើ កម្លាំងទ័ពរបស់សាធារណរដ្ឋ។

លោកប្រកាសភាពសង្គ្រាម ឬប្រកាសថា ប្រជាជាតិស្ថិតក្នុងភយន្តរាយ តាមសេចក្តី ស្នើពីរដ្ឋាភិបាល ហើយក្រោយដែលមានការយល់ព្រមពីសភាទាំងពីររួមប្រជុំជាសមាជ។

មាត្រា ៤១- ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ប្រាស្រ័យជាមួយនិងសភាទាំងពីរតាមសារលិខិត ហើយសារលិខិតនេះមិនត្រូវយកមកពិភាក្សាទេ។ ប្រសិនបើសភាស្ថិតនៅក្នុងវិស្សមកាល សហសភាត្រូវរួមប្រជុំជាពិសេស ដើម្បីស្តាប់សារលិខិតនេះ។

មាត្រា ៤២- ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ជាអ្នកផ្តល់គ្រឿងឥស្សរិយយសជាតិ។ លោកមានសិទ្ធិលើកលែង និងបន្តបន្ថយទោស។

ជំពូក ៤- រដ្ឋាភិបាល

មាត្រា ៤៣- រដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ និង សមាជិករដ្ឋាភិបាលទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋ ពិភិច្ចាត់ការអនុវត្តន៍នយោបាយរបស់រដ្ឋឱ្យបានសម្រេច។

រដ្ឋមន្ត្រីទីមួយដឹកនាំរដ្ឋាភិបាល និង អង្គការជាតិនានា។

មាត្រា ៤៤- មុខងារនៃសមាជិករដ្ឋាភិបាលមានវិសមិតភាព នឹងការកាន់កាប់វិជ្ជាជីវៈផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម ឬ ឧស្សាហកម្ម ហើយនិងការកាន់កាប់តំណែងក្នុងអង្គការសាធារណៈណាមួយ។

មាត្រា ៤៥- សមាជិករដ្ឋាភិបាលអាចចូលរួមក្នុងពេលប្រជុំសភាជាតិ និង ព្រឹទ្ធសភា ហើយនិងក្នុងពេលប្រជុំគណៈកម្មការនានានៃសភា។ បើសមាជិករដ្ឋាភិបាលសុំនិយាយ ត្រូវតែបើកឱកាសឱ្យនិយាយ រៀបរយលើក្នុងពេលប្រជុំ ដើម្បីបោះឆ្នោតសម្រេចអំពីអនុសាសន៍ប៉ះពាល់ដល់ជោគវាសនា នៃរដ្ឋាភិបាលទាំងមូល ឬ មួយភាគ។

ជំពូក ៥- សហសភា

មាត្រា ៤៦- សហសភា មានសភាពីរ គឺសភាជាតិ និង ព្រឹទ្ធសភា ។

មាត្រា ៤៧- សភាជាតិ មានសមាជិកចំនួនប៉ែតសិបនាក់យ៉ាងតិច ។

តំណាងរាស្ត្រត្រូវជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតជាសាកល ដោយចំពោះ ជាសម្ងាត់ និង ដោយសន្តិកឆ្នោតមួយមាននាមតែមួយ សំរាប់អាណត្តិបួនឆ្នាំ។ តំណាងរាស្ត្រអាចឈរឈ្មោះឱ្យគេជ្រើសតាំងសាជាថ្មីបាន ។

អ្នកមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រ គឺពលរដ្ឋមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចម្ភៃប្រាំឆ្នាំគត់មកទល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៤៨- ព្រឹទ្ធសភាមានសមាជិកចំនួនពីម្ភៃប្រាំបីទៅសែសិបនាក់ ។ ព្រឹទ្ធសភាជាអង្គការតំណាងភូមិភាគផ្សេងៗ នៃសាធារណរដ្ឋ និង អង្គការធំៗ នៃរដ្ឋ ។

ភូមិភាគផ្សេងៗ ត្រូវជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនបីភាគប្រាំ «៣/៥» រដ្ឋការស៊ីវិលត្រូវជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនមួយភាគប្រាំ «១/៥» ក្រុមប្រឹក្សាសេនាតភាពត្រូវជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនមួយភាគប្រាំ «១/៥» ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវជ្រើសតាំងសម្រាប់ប្រាំមួយឆ្នាំ ដោយការបោះឆ្នោតជាសាកល ដោយមិនចំពោះ ជាសម្ងាត់ និង ដោយសន្តិកឆ្នោតមួយមាននាមតែមួយ ក្នុងបណ្តាអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចសែសិបឆ្នាំគត់មកទល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត ។ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាអាចឈរឈ្មោះឱ្យគេជ្រើសតាំងសាជាថ្មីបាន ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនពាក់កណ្តាលត្រូវផ្លាស់ថ្មីក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំម្តងៗ ។ មុនផុត

ឆ្នាំទីបីនៃនីតិកាលទីមួយត្រូវមានការចាប់ឆ្នោត ដើម្បីរកសមាជិកព្រឹទ្ធសភា
ដែលត្រូវផុត អាណត្តិមុនគេ ។

មាត្រា ៤៩- ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ឬមានអសន្តិសុខខ្លាំង សមាជិកសហសភាអាច
ត្រូវជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតជាសកល ដោយចំពោះ ជាសម្ងាត់ និង ដោយសន្តិកបញ្ជី ។

ក្នុងករណីដែលការបោះឆ្នោតមិនអាចធ្វើទៅកើត ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋអាច
ពន្យារអាណត្តិសមាជិកសហសភាបានម្តងមួយឆ្នាំ ម្តងមួយឆ្នាំ ។

ក្នុងករណីទាំងពីរខាងលើត្រូវពិគ្រោះជាមុន នឹង តុលាការធម្មនុញ្ញ ។

មាត្រា ៥០- អាណត្តិសមាជិកសហសភាមានវិសមិតភាព នឹងការបំពេញមុខងារ
សាធារណៈជាសកម្ម ។

សមាជិកសហសភាម្នាក់ៗ មិនអាចបំពេញមុខងារជាសមាជិកនៃស្ថាប័នដទៃទៀត
របស់សាធារណរដ្ឋ ដែលមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញ រឿងលែងតែមុខងារសមាជិកនៃតុលាការជាន់
ខ្ពស់ចេញ ។

មាត្រា ៥១- ច្បាប់បោះឆ្នោត ត្រូវកំរិតបែបបទនៃការជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ
និង សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

មាត្រា ៥២- អំណាចនៃសភានីមួយៗ ចប់ត្រឹមពេលសភាថ្មីចូលកាន់តំណែង ។

ក្នុងករណីមានសមាជិកសហសភា ទទួលអនិច្ចកម្ម លាលែង ប្រាសចាកសមាជិកភាព
ដែលកើតមានឡើងប្រាំមួយខែ មុនចប់នីតិកាល ត្រូវចាត់ការជ្រើសតាំងជំនួសសមាជិកនោះ ។

មាត្រា ៥៣- មុននឹងចាប់ផ្តើមធ្វើការ សភានីមួយៗ ត្រូវធ្វើសុពលកម្មសមាជិក
របស់ខ្លួនណា ដែលគ្មានការតវ៉ាជំទាស់ ។

មុនចូលកាន់តំណែង សមាជិកសភានីមួយៗ ដែលបានទទួលសុពលកម្មរួចហើយត្រូវ
ថ្លែងសច្ចាប្រណិធាន នៅចំពោះមុខប្រធានាធិបតីនៃសភាព្រឹទ្ធសភា ហើយដោយមានតុលាការ
ធម្មនុញ្ញរួមជាមួយផង ជាសេចក្តីថា :

«ខ្ញុំតាំងសច្ចាជាឧទ្ធារិកថា នឹងគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយខិតខំប្រើកម្លាំងរបស់ខ្ញុំទាំង
ប៉ុន្មាន ដើម្បីបំពេញកិច្ចការជាប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រជាជាតិ» ។

មាត្រា ៥៤- សមាជិកសហសភាណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវគេចោទប្រកាន់តាម
រកខ្លួន ចាប់ចង ឃុំឃាំង ឬ កាត់ទោសដោយហេតុថា បានសំដែងយោបល់ ឬបញ្ចេញមតិ
ក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ។

សមាជិកសភាណាក៏ដោយ នឹងអាចត្រូវគេចោទប្រកាន់ ឬ ចាប់ចងអំពីបទឧក្រិដ្ឋ ឬ
បទមជ្ឈិមបាន លុះណាតែមានអនុញ្ញាតពីសភាដែលខ្លួនជាសមាជិក រៀបរយលើកករណី
បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ស្តែងចេញ ។

ក្នុងករណីទាំងអស់ ការឃុំឃាំង ឬ ការចោទប្រកាន់សមាជិកសហសភាណាមួយ
ត្រូវផ្អាក ប្រសិនបើមានសមាជិកបីភាគបួន «៣/៤» នៃសភាដែលខ្លួនជាសមាជិកបាន
បញ្ចេញមតិសុំឱ្យផ្អាក ។

មាត្រា ៥៥- អាណត្តិដាច់ខាតយ៉ាងណាក៏ដោយត្រូវទុកជាមោឃៈ ។ សិទ្ធិ
បោះឆ្នោតបញ្ចេញមតិ ជាសិទ្ធិរបស់សមាជិកសហសភាផ្ទាល់ សំរាប់តែខ្លួនឯងម្នាក់ ។

មាត្រា ៥៦- ក្នុងចំណោមនៃអាណត្តិរបស់ខ្លួន សមាជិកសហសភា ដែលត្រូវទទួល
ទណ្ឌកម្ម ជាហេតុបណ្តាលឱ្យឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនពុំបាន ត្រូវបាត់បង់ឋានៈជាសមាជិក ។

ការបាត់បង់ឋានៈជាសមាជិក ត្រូវប្រកាសសម្រេចដោយសភា ដែលសាមីខ្លួននោះ
ជាសមាជិក ។

មាត្រា ៥៧- សហសភាប្រជុំដោយពេញច្បាប់ ជាសម័យប្រជុំសាមញ្ញពីរដងក្នុង
មួយឆ្នាំ ។ សម័យប្រជុំនីមួយៗ មានចំនួនយ៉ាងតិចបីខែ ។

ប្រធានាធិបតីសភាធរណរដ្ឋ កោះសហសភាប្រជុំជាវិសាមញ្ញ តាមសេចក្តីសុំពីរដ្ឋមន្ត្រី
ទីមួយ ឬ ពីភាគច្រើននៃសមាជិកទាំងអស់របស់សភាជាតិ ឬ របស់ព្រឹទ្ធសភា ។

របៀបវារៈត្រូវកំណត់ជាក់លាក់ព្រមទាំងថ្ងៃប្រជុំ ហើយត្រូវផ្សាយជាមួយគ្នាក្នុង
សេចក្តីអញ្ជើញប្រជុំ ។

សម័យប្រជុំសហសភាត្រូវធ្វើនៅរដ្ឋធានីសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ហើយសម័យប្រជុំសភា
នីមួយៗ នោះ ត្រូវធ្វើក្នុងសាលាមួយរៀបចំជាពិសេសសំរាប់កិច្ចនេះ ស្ថិតណាតែមានការសំរេច
ផ្សេងចុះក្នុងលិខិតកោះប្រជុំ ព្រោះកាលៈទេសៈតម្រូវ ។

ក្រៅពីករណីដូចដែលចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌទាំងពួងខាងលើ និង ក្រៅពីកន្លែង និងពី
កាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ក្នុងសេចក្តីអញ្ជើញ ការប្រជុំណាក៏ដោយ នៃសភានីមួយៗរបស់
សហសភា ត្រូវទុកជាខុសច្បាប់ ហើយជាអសារសូន្យពេញលក្ខណៈ ។

មាត្រា ៥៨- ប្រធានសភាជាតិ ត្រូវជ្រើសតាំងសម្រាប់ពីរឆ្នាំ ។ ប្រធានព្រឹទ្ធសភា
ត្រូវជ្រើសតាំងក្រោយពេលបោះឆ្នោតប្តូរចំនួនពាក់កណ្តាលនៃសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។ សមាជិក

ក្រុមអភិបាលនៃសភានិមួយៗ ត្រូវជ្រើសតាំងនៅពេលជាមួយគ្នានឹងប្រធាន។

មាត្រា ៥៩- ក្នុងករណីដែលត្រូវកោះសភាទាំងពីរប្រជុំរួមជាសមាជសភា កិច្ចប្រជុំត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអធិបតីភាពនៃប្រធានសភាជាតិ។

ក្នុងករណីដែលប្រធានសភាជាតិមានធុរៈ ប្រធានព្រឹទ្ធសភាជាអ្នកដឹកនាំការពិភាក្សា។

មាត្រា ៦០- ការពិភាក្សារបស់សភានិមួយៗ នឹងទុកជាបានការ ទាល់តែមានសមាជិកនៃសភានេះចំនួនពីរភាគបី «២/៣» មករួមប្រជុំ។

ការពិភាក្សានៃសមាជសភា នឹងទុកជាបានការ ទាល់តែតំណាងរាស្ត្រចំនួនពីរភាគបី «២/៣» និងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនពីរភាគបី «២/៣» មករួមប្រជុំ។

ក្នុងករណីដែលមិនគ្រប់អង្គប្រជុំ នៅឱកាសកោះប្រជុំជាលើកទីមួយ សភា ឬ សមាជត្រូវកោះប្រជុំជាលើកទីពីរ ហើយអាចពិភាក្សាបានការ ទោះបីមានសមាជិកប៉ុន្មាននាក់មករួមប្រជុំក៏ដោយ។ ការប្រជុំដែលជាកម្មវត្ថុនៃការកោះប្រជុំជាលើកទីពីរនឹងអាចធ្វើទៅបានតែក្នុងរយៈពេលវែងមួយម៉ោងយ៉ាងតិច បន្ទាប់ពីការប្រជុំលើកទីមួយ។

មាត្រា ៦១- សហសភាតាំងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងមួយ។

មាត្រា ៦២- ពេលប្រជុំសភាទាំងពីរ ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ។

សភានិមួយៗ អាចប្រជុំសម្ងាត់បាន តាមការសុំពីប្រធានសភានោះក្តី ពីសមាជិកចំនួនមួយភាគដប់ «១/១០» យ៉ាងតិចនៃសភានោះក្តី ពីរដ្ឋមន្ត្រីមួយក្តី។

សេចក្តីរាយហេតុទាំងស្រុងនៃការពិភាក្សាក្នុងពេលប្រជុំសាធារណៈ ត្រូវចុះផ្សាយ

ក្នុងរដ្ឋកិច្ច ។

មាត្រា ៦៣- តាមការសុំពីសមាជិកចំនួនមួយភាគដប់ «១/១០» យ៉ាងតិច សភាជាតិ ឬព្រឹទ្ធសភាអាចអញ្ជើញឥស្សរជនដ៏ឧត្តមណាម្នាក់មកបំភ្លឺសភាអំពីបញ្ហាដែលមានសារៈសំខាន់ពិសេស ។

មាត្រា ៦៤- សហសភា អនុមតិ ច្បាប់ ។

សហសភា អនុមតិថវិការដ្ឋ ការឱ្យរដ្ឋខ្ចីប្រាក់ ការខ្ចីប្រាក់របស់រដ្ឋ ។ សហសភាឱ្យសេចក្តីយល់ព្រមចំពោះគណនីរដ្ឋបាល បន្ទាប់ពីបានយោបល់ពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

សហសភា អនុមតិច្បាប់លើកលែងទោស ។

សហសភា អនុមតិច្បាប់ដែលប្រកាសថា ប្រជាជាតិរស់នៅក្នុងភយន្តរាយ ឬ ក្នុងភាពសង្គ្រាម ។

ជំពូក ៦- ការទាក់ទងរវាងសហសភា និងរដ្ឋាភិបាល

មាត្រា ៦៥- ច្បាប់គឺជាការសំដែងនៃឆន្ទៈជាតិ ។

វិស័យរបស់ច្បាប់ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ

មាត្រា ៦៦- អ្នកផ្តើមគំនិតបង្កើតច្បាប់គឺរដ្ឋាភិបាលក៏បាន សមាជិកសហសភាក៏បាន ។ ក៏ប៉ុន្តែការផ្តើមគំនិតខាងចំណាយសំរាប់បុគ្គលិក ជាការរៀបចំនៃរដ្ឋាភិបាល ។

មាត្រា ៦៧- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ត្រូវពិភាក្សាក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្រោយពីបានទទួលយោបល់ពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

សេចក្តីព្រាងច្បាប់អាចដាក់ជូនទៅក្រុមអភិបាលសភាណាក៏បាន លើកលែងតែសេចក្តី
ព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវដាក់ជូនសភាជាតិជាមុនគេ ។

មាត្រា ៦៨- សមាជិកសហសភាមិនអាចធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬ ធ្វើវិសោធន-
កម្មណាមួយ ដែលការអនុម័តនាំឱ្យមានការបន្ថយធនធានសាធារណៈក្តី នាំឱ្យបង្កើត ឬ
បន្ថែមបន្ទុកសាធារណៈក្តី ។

មាត្រា ៦៩- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ណាក៏ដោយ ត្រូវពិនិត្យជា
បន្តបន្ទាប់គ្នាពីសភាមួយទៅសភាមួយ ។

ក្នុងករណីមានទំនាស់រវាងសភាទាំងពីរ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ត្រូវ
ដាក់ជូន ដប់ថ្ងៃក្រោយមកទៅសមាជសភា ដើម្បីបញ្ចេញមតិជាស្ថាពរ លើចំណុចមិនយល់
ស្របគ្នា ដោយយកតាមសម្លេងភាគច្រើន ។ ក្នុងករណីប្រញាប់រយៈវេលាដាក់ជូនសមាជសភា
ត្រូវបន្ថយមកត្រឹមប្រាំថ្ងៃ ។

មាត្រា ៧០- សេចក្តីព្រាងហិរញ្ញប្បញ្ញត្តិ ត្រូវដាក់ជូនក្រុមអភិបាលសភាជាតិ
មួយរយ «១០០» ថ្ងៃយ៉ាងតិច មុនដំណាច់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត ។

ក្នុងករណីដែលសហសភាមិនបានអនុម័តជាស្ថាពរមុនដើមឆ្នាំសារពើពន្ធនូវសេចក្តី
ព្រាងច្បាប់សំរាប់ឆ្នាំនោះ រដ្ឋាភិបាលត្រូវសុំដោយរូសរាន់ ឱ្យសហសភាអនុញ្ញាតការទារពន្ធ
តាមច្បាប់ជាធរមាន ។ នៅពេលជាមួយគ្នា ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋចេញក្រឹត្យបើកឱ្យ
ប្រើឥណទានម្តងមួយខែស្មើនឹងមួយភាគដប់ពីរ «១/១២» នៃថវិកាការិយបរិច្ឆេទឆ្នាំមុន
រហូតដល់សហសភាអនុម័តហិរញ្ញប្បញ្ញត្តិជាស្ថាពរ ។

មាត្រា ៧១- អត្ថបទទាំងច្បាប់ដែលសភាមួយបានកែប្រែរួចហើយ ឬ បានអនុម័តិហើយ ត្រូវបញ្ជូនទៅសភាមួយទៀតក្នុងរយៈពេលដប់ថ្ងៃគត់ ។

អត្ថបទច្បាប់ ដែលសហសភាបានអនុម័តិជាស្ថាពរ ត្រូវបញ្ជូនទៅប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ក្នុងរយៈពេលដប់ថ្ងៃគត់ ។

ក្នុងករណីការប្រញាប់ រយៈពេលដែលចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌខាងលើ ត្រូវបន្ថយមកប្រាំថ្ងៃគត់ ។

មាត្រា ៧២- ច្បាប់មិនអាចមានផលប្រតិសកម្មភាពទេ រៀបរយតែមានបទបញ្ញត្តិពិសេស ដែលមានចែងជាក់លាក់ក្នុងច្បាប់នោះ ។

មាត្រា ៧៣- ច្បាប់ត្រូវអនុវត្តបាននៅភ្នំពេញកំណត់មួយថ្ងៃគត់ ក្រោយដែលច្បាប់នោះបានចុះក្នុងរដ្ឋកិច្ច ហើយនិងនៅទីកន្លែងណាឯទៀតក៏ដោយ កំណត់ប្រាំថ្ងៃគត់បន្ទាប់ពីពេលដែលរដ្ឋកិច្ចមានចុះច្បាប់នោះ បានទៅដល់សាលាស្រុក ។

ក៏ប៉ុន្តែច្បាប់ដែលបានប្រកាសថា ជាការប្រញាប់ ត្រូវអនុវត្តបាននៅភ្នំពេញកាលណាច្បាប់នោះមានបិទនៅសាលាក្រុង ហើយនៅស្រុកនីមួយៗ កាលណាមានបិទនៅសាលាស្រុក ។

ច្បាប់នីមួយៗ ត្រូវមានការផ្សាយឱ្យបានជ្រួតជ្រាបយ៉ាងទូលំទូលាយជាទីបំផុត ។ រដ្ឋាភិបាលមានភារៈ ត្រូវចុះផ្សាយភ្លាមនូវច្បាប់ទាំងអស់ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើ ។

ច្បាប់មួយត្រូវកំណត់បែបបទនៃការផ្សាយច្បាប់និងបទបញ្ជានានា ហើយនិងការផ្សាយកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៧៤~ ក្រោយពីបានរៀបចំសមាសភាពរដ្ឋាភិបាលរួចហើយ រដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ ព្រមជាមួយនឹងសមាជិកទាំងអស់នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវទៅកាន់សមាជសភា ដើម្បីថ្លែងការណ៍ ជំរាបនូវកម្មវិធីដែលរដ្ឋាភិបាលប្រុងប្រៀបអនុវត្ត ។

ការជំរាបពីកម្មវិធីនេះ មិនត្រូវយកទៅពិភាក្សាឡើយ ។

មាត្រា ៧៥~ តាមការសុំពីសមាជិកសភាជាតិចំនួនយ៉ាងតិចមួយភាគប្រាំ «១/៥» សមាជិករដ្ឋាភិបាលត្រូវទៅរាយការណ៍ជំរាបសភាអំពីការគ្រប់គ្រងក្រសួងរបស់ខ្លួន ។

ការពិភាក្សាតទល់នៅសភាជាតិ ក្រោយពីសមាជិករដ្ឋាភិបាលបានរាយការណ៍មកអាច នាំឱ្យមានការបោះឆ្នោតអនុម័តនូវអនុសាសន៍ ១ តាមទម្រង់ដែលមានចែងនៅមាត្រា ៧៦, ៧៧ និង ៧៨ ។

មាត្រា ៧៦~ សភាជាតិសំដែងការមិនទុកចិត្តចំពោះសមាជិករដ្ឋាភិបាលម្នាក់ឬ ច្រើននាក់ ឬ ចំពោះរដ្ឋាភិបាលទាំងមូល ដោយការបោះឆ្នោតអនុម័តនូវអនុសាសន៍មួយមាន ចែងហេតុផល ។

សេចក្តីស្នើអនុសាសន៍ណាក៏ដោយ នឹងអាចទទួលបាន លុះណាតែមានសមាជិកសភា ជាតិចំនួនមួយភាគប្រាំ «១/៥» យ៉ាងតិចបានធ្វើ ។

ការបោះឆ្នោតអនុម័តអនុសាសន៍ នឹងធ្វើឡើងបានតែក្រោយពេលសែសិបប្រាំបី ម៉ោងរាប់ពីពេលដាក់អនុសាសន៍នោះ ។ ការអនុម័តនេះ ត្រូវធ្វើដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហរ ។

អនុសាសន៍នឹងទុកជាបានការលុះណាតែភាគច្រើនដាច់ខាតនៃចំនួនសមាជិកសភា ជាតិអនុម័តិយល់ព្រម ។

មាត្រា ៧៧- អនុសាសន៍របស់សភាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃគត់ទៅប្រធានាធិបតីនៃសភាធរណរដ្ឋដើម្បីសម្រេច បើពុំដូច្នោះទេអនុសាសន៍នោះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

ប្រធានាធិបតីនៃសភាធរណរដ្ឋ ត្រូវឱ្យដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់លោក ដោយបញ្ជាក់ហេតុផលទៅ សភាជាតិក្នុងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃគត់ រាប់ពីថ្ងៃទទួលអនុសាសន៍ ។ បើគ្មានដំណឹងទេ នោះបានន័យថា យល់ព្រមតាមអនុសាសន៍ ។ ក្នុងករណីនេះ សមាជិកម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់នៃរដ្ឋាភិបាល ដែលទាក់ទិននឹងរឿងនេះ ឬ រដ្ឋាភិបាលទាំងមូលត្រូវលាលែងដោយបញ្ញត្តិ ។

មាត្រា ៧៨- ក្នុងករណីដែលប្រធានាធិបតីនៃសភាធរណរដ្ឋ រក្សាទុកសមាជិកម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់នៃរដ្ឋាភិបាល ដែលជាប់ប្រកាន់ឱ្យនៅក្នុងតំណែងតទៅទៀត ឬ រដ្ឋាភិបាលទាំងមូលឱ្យនៅដដែលតទៅទៀត សភាជាតិអាចយកអនុសាសន៍មកពិនិត្យជាលើកទីពីរ ក្នុងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃគត់ ដោយមានពាក្យសុំរបស់សមាជិកសភាជាតិចំនួនមួយភាគប្រាំ «១/៥» យ៉ាងតិច ។

អនុសាសន៍នឹងទុកជាបានការ លុះណាតែពីរភាគបី «២/៣» នៃសមាជិកសភាជាតិអនុម័តិយល់ព្រម ។

ក្នុងករណីនេះ អនុសាសន៍ត្រូវបណ្តាលឱ្យសមាជិកម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ដែលជាប់ប្រកាន់នេះ ឬ រដ្ឋាភិបាលទាំងមូលលាលែងដោយបញ្ញត្តិ ។

មាត្រា ៧៩- បើនៅក្នុងមួយអម្បុងពេលដប់ប្រាំបីខែ មានវិបត្តិគណៈរដ្ឋមន្ត្រីពីរដង ប្រធានាធិបតីនៃសភាធរណរដ្ឋអាចរំលាយសភាជាតិបាន បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះជាមួយ

ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ។

ដែលហៅថា វិបត្តិគណៈរដ្ឋមន្ត្រីដូចមានចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ គឺការលាលែងរបស់រដ្ឋាភិបាល បន្ទាប់ពីមានអនុសាសន៍របស់សភាជាតិជំទាស់នឹងរដ្ឋាភិបាលទាំងមូល ។

ក្នុងករណីមានការរំលាយសភាជាតិ ការបោះឆ្នោតជាថ្មី ត្រូវឱ្យមានឡើងក្នុងរយៈពេលពីរខែយ៉ាងយូរ ។

ជំពូក ៧- អំណាចតុលាការ

មាត្រា ៨០- ការកាត់ក្តីផ្តល់យុត្តិធម៌ ត្រូវធ្វើក្នុងនាមប្រជារាស្ត្រតាមនីតិក្រមដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៨១- អំណាចតុលាការ ជាអំណាចប្រកបដោយឥស្សរភាព អំណាចតុលាការរក្សាការពារអនាគតិ ។ អំណាចតុលាការការពារសិទ្ធិ និង សេរីភាព ពលរដ្ឋ ។ អំណាចនេះត្រូវប្រគល់ទៅតុលាការកំពូលនិងទៅសាលាជំរះក្តីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។

មាត្រា ៨២- ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់ ការរៀបចំនិង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃអំណាចតុលាការ ។

១- ក្រុមចៅក្រម

មាត្រា ៨៣- ចៅក្រមជំរះក្តី និងចៅក្រមអយ្យការ មានលក្ខន្តិកៈដោយឡែកពីគ្នា ។

មាត្រា ៨៤- ចៅក្រមជំរះក្តីបំពេញមុខងារខាងយុត្តាធិការក្រោមការត្រួតត្រានៃតុលាការកំពូល ។

ចៅក្រមជំរះក្តីនឹងអាចត្រូវហូតងារបានតែក្នុងករណីទទួលទោសអាជ្ញាប័ណ្ណោះ ។

មាត្រា ៨៥~ ចៅក្រមអយ្យការទទួលរ៉ាប់រងអនុវត្តច្បាប់ក្រោមការត្រួតត្រានៃ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

វិធានការវិន័យដែលរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌បានសំរេចដាក់ទៅលើចៅក្រមអយ្យការ អាចឧទ្ធរណ៍ទៅគណៈរដ្ឋមន្ត្រីបាន

២~ តុលាការកំពូល

មាត្រា ៨៦~ តុលាការកំពូលមានចៅក្រមប្រាំបួននាក់ ជាសមាជិកគឺ ចាងហ្វាង និងចៅក្រមប្រឹក្សាប្រាំបីនាក់ ។ ចាងហ្វាងនិងចៅក្រមប្រឹក្សានៃតុលាការកំពូល ត្រូវសភា ទាំងពីររួមប្រជុំជាសមាជសភាបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសំរាប់បួនឆ្នាំក្នុងបណ្តាចៅក្រមជំរះក្តីម្នាក់ ដែលសហសេរីកខ្លួនបោះឆ្នោតជ្រើសរើសចុះក្នុងបញ្ជីមួយ ។ ចៅក្រមប្រឹក្សាជំនួយបួននាក់ ជ្រើសតាំងក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នា ត្រូវជំនួសសមាជិកនៃតុលាការកំពូលនៅពេលសមាជិកនេះមិន នៅ ឬ មានធុរៈ ។

មាត្រា ៨៧~ ចៅក្រមតុលាការកំពូល ត្រូវមានអតីតភាពយ៉ាងតិច ១២ ឆ្នាំ ក្នុងមុខងារចៅក្រម ។

មាត្រា ៨៨~ ដទៃពីមុខងារខាងយុត្តាធិការកំពូលផ្នែកតុលាការ តុលាការកំពូល អាចផ្តើមគំនិតបង្កើតច្បាប់អំពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងការរៀបចំហើយនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអំណាច តុលាការ ។ តុលាការកំពូលវិនិច្ឆ័យ ប្រកាសវិលាយគណៈបក្សនយោបាយ យកតាមមតិពីរ ភាគបី ចំពោះគណៈបក្សនយោបាយណាដែលធ្វើសកម្មភាព បំផ្លែចំផ្លាញរបបសាធារណរដ្ឋ ។

៣- ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការ

មាត្រា ៨៩- ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាមានចៅក្រមជំរះក្តី ប្រាំនាក់ជាសមាជិកនិង ចៅក្រមជំរះក្តីពីរនាក់ជាសមាជិកជំនួយ ដែលត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្នុងបណ្តាចៅក្រមជំរះ ក្តីតាមលក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នានឹងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកនៃតុលាការកំពូល ។

មាត្រា ៩០- ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអធិបតីភាពរបស់ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ហើយក្នុងករណីប្រធានាធិបតីមានធុរៈនោះត្រូវស្ថិតនៅក្រោម អធិបតីភាពរបស់អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ។

ក្នុងករណីដែលឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការពិភាក្សាអំពីការដាក់វិធានការវិន័យទៅលើ ចៅក្រមជំរះក្តី ត្រូវចាងហ្វាងតុលាការកំពូលដឹកនាំការជំនុំ ។

មាត្រា ៩១- ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការរ៉ាប់រងនូវឥស្សរភាពនិងវិន័យរបស់ ចៅក្រមជំរះក្តី ។ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការមានមុខងារដូចតទៅ :

- ស្នើការតែងតាំង ការឡើងឋានន្តរសក្តិ ការផ្លាស់តំណែងចៅក្រមជំរះក្តី
- អនុញ្ញាតការចោទប្រកាន់ចៅក្រមទាំងនេះខាងផ្លូវតុលាការ រៀបរយលែងតែក្នុង ករណីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងចេញ ។
- ដាក់វិធានការវិន័យទៅលើចៅក្រមទាំងនេះ
- ផ្តល់យោបល់ចំពោះសេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ណា ដែលទាក់ទងនឹង ការរៀបចំហើយនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអំណាចតុលាការ ។

មាត្រា ៩២- មុខងារសមាជិកនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាតុលាការមានវិសមិត្តភាពនិង មុខងារដទៃទៀតក្នុងតុលាការ ។

ជំពូក ៨- ស្ថាប័នដទៃទៀតរបស់សាធារណរដ្ឋ

១- តុលាការធម្មនុញ្ញ

មាត្រា ៩៣- តុលាការធម្មនុញ្ញមានសមាជិកប្រាំមួយនាក់ មានអាណត្តិប្រាំមួយ ឆ្នាំ ។ សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញចំនួនពាក់កណ្តាលត្រូវផ្លាស់ថ្មីក្នុងរយៈពេល បីឆ្នាំម្តង បីឆ្នាំ ម្តង ។ មុនផុតឆ្នាំទីបី នៃអាណត្តិទីមួយ ត្រូវមានចាត់ការបោះឆ្នោត ដើម្បីសមាជិកតុលាការ ធម្មនុញ្ញ ដែលត្រូវផុតអាណត្តិមុនគេ ។

សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញត្រូវជ្រើសរើសក្នុងបណ្តាសមាជិកនៃខ្មែរដ៏ឧត្តម ដែលគេទទួល ដឹងថាមានការចេះដឹងជ្រៅជ្រះខាងច្បាប់ ខាងសេដ្ឋកិច្ច ឬ ខាងរដ្ឋបាល ឬមានការ ពិសោធន៍ច្រើនខាងកិច្ចការរដ្ឋ ។ ត្រូវឱ្យអាទិភាពទៅបេក្ខជន ដែលមិនមានចូលគណៈបក្ស នយោបាយណាមួយ ។

សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញត្រូវចាត់តាំងតាមរបៀបដូចតទៅ : ពីរនាក់ដោយ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋសំរេចក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ពីរនាក់ដោយសភាជាតិ និង ពីរនាក់ ដោយព្រឹទ្ធសភា ក្រៅពីសមាជិករបស់ខ្លួន ។

ប្រធានតុលាការធម្មនុញ្ញត្រូវជ្រើសតាំងក្នុងចំណោមសមាជិករបស់ខ្លួន ។ ការ បោះឆ្នោតនេះត្រូវធ្វើនៅពេលផ្លាស់សមាជិកពាក់កណ្តាលចំនួន ។ ប្រធានមានសម្លេងឧត្តមា- នុភាពក្នុងករណីចែកសម្លេងស្មើគ្នា ។

មាត្រា ៩៤- មុខងារសមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញ មានវិសមិតភាពនិងមុខងារប្រធានាធិបតី ហើយនិងអនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ និង សមាជិករដ្ឋាភិបាល សមាជិកសហសភា សមាជិកតុលាការជាន់ខ្ពស់ ហើយនិងសមាជិកតុលាការកំពូល ។

មាត្រា ៩៥- តុលាការធម្មនុញ្ញអាចរំកាត់អំពីនីយតភាពនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ហើយប្រកាសលទ្ធផលអំពីការបោះឆ្នោតនេះ ។

តុលាការធម្មនុញ្ញអារកាត់អំពីករណីវិវាទកម្មទាក់ទង នឹងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកសហសភា ។

តុលាការធម្មនុញ្ញបកស្រាយជាចុងក្រោយនូវបទបញ្ញត្តិធម្មនុញ្ញ ។

ច្បាប់ដែលសហសភាបានអនុម័តហើយ ប្រធានាធិបតីត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការធម្មនុញ្ញមុនប្រកាសឱ្យប្រើ តុលាការធម្មនុញ្ញអារកាត់អំពីភាពត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ច្បាប់នោះក្នុងរយៈដប់ថ្ងៃ ។

គាហបញ្ជារបស់តុលាការធម្មនុញ្ញ ផ្អាករយៈពេលប្រកាសឱ្យប្រើ ។

ច្បាប់ណាដែលត្រូវប្រកាសថាមិនត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ មិនអាចត្រូវប្រកាសឱ្យប្រើហើយក៏មិនអាចត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តដែរ ។

មាត្រា ៩៦- ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់វិធានការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃតុលាការធម្មនុញ្ញ ។

២. តុលាការជាន់ខ្ពស់

មាត្រា ៩៧. តុលាការជាន់ខ្ពស់មានអំណាចជំនុំជំរះ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ អនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ សមាជិករដ្ឋាភិបាល សមាជិកសហសភា សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញ និង សមាជិកតុលាការកំពូល ពីបទឧក្រិដ្ឋនិងមជ្ឈិមដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងពេលបំពេញមុខងាររៀងខ្លួន ។

មាត្រា ៩៨. តុលាការជាន់ខ្ពស់មានសមាសភាពដូចតទៅ :

- សមាជិកបួននាក់ចាត់តាំងដោយប្រធានាធិបតី នៃសាធារណរដ្ឋក្នុងបណ្តាបុគ្គលិក ហើយនិងទីប្រឹក្សារដ្ឋ
- សមាជិកបួននាក់ជ្រើសតាំងដោយសភាជាតិក្នុងបណ្តាសមាជិករបស់ខ្លួន
- សមាជិកពីរនាក់ជ្រើសតាំងដោយព្រឹទ្ធសភាក្នុងបណ្តាសមាជិករបស់ខ្លួន
- សមាជិកពីរនាក់ជ្រើសតាំងដោយតុលាការកំពូលក្នុងបណ្តាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៩៩. តុលាការជាន់ខ្ពស់បោះឆ្នោតជ្រើសរើសចាងហ្វាងម្នាក់ក្នុងបណ្តាសមាជិករបស់ខ្លួន ដើម្បីជំរះរឿងនីមួយៗ ។

មាត្រា ១០០. អង្គការដែលអាចចោទប្រកាន់ ដើម្បីដាក់ទៅឱ្យតុលាការជាន់ខ្ពស់ជំនុំជំរះបាន គឺសភាជាតិនិងព្រឹទ្ធសភារួមប្រជុំជាសមាជសភា ។

គាហបញ្ជាតុលាការជាន់ខ្ពស់ ត្រូវមានសមាជិកយ៉ាងតិចពាក់កណ្តាលចំនួនសមាជិកសភានីមួយៗ ស្មើសុំ ។ បើជាការចោទប្រកាន់ចំពោះប្រធានាធិបតីឬអនុប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ គាហបញ្ជាត្រូវមានសមាជិកសមាជសភាចំនួន បីភាគបួនយ៉ាងតិចអនុម័តិ

យល់ព្រម ។ ចំពោះករណីដទៃទៀតភាគច្រើននេះ ត្រូវកំរិតយកពីភាគបីនៃសមាជិកសមាជសភា ។

មាត្រា ១០១- កាលបើសមាជសភាអនុម័តយល់ព្រមនូវតាមបញ្ហា អ្នកជាប់ពិរុទ្ធត្រូវបញ្ឈប់ពីមុខងារខ្លួនរហូតដល់តុលាការចេញសាលក្រម ។

មាត្រា ១០២- ការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការជាន់ខ្ពស់ ត្រូវយកតាមមតិពីភាគបីនៃសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១០៣- ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃតុលាការជាន់ខ្ពស់និងនីតិក្រមដែលត្រូវអនុវត្តសំរាប់តុលាការនេះ ។

៣- ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

មាត្រា ១០៤- ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋប្រធានក្នុងកិច្ចពាក់តែងច្បាប់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋជាតុលាការកាត់ក្តីជាដាច់ខាតខាងវិស័យរដ្ឋបាល ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋអារកាត់អំពីនិយតភាពនៃគណនីចំណូលនិងគណនីចំណាយកាន់ដោយគណនេយ្យករសាធារណៈ ។

មាត្រា ១០៥- ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់នូវវិធានស្តីពីសមាសភាព ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

៤- ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និងខាងវប្បធម៌

មាត្រា ១០៦- ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំ និងខាងវប្បធម៌មានសមាជិកចំនួនមួយភាគបី ចាត់តាំងដោយប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈ

រដ្ឋមន្ត្រី ហើយក្នុងចំនួនពីរភាគបីចាត់តាំងដោយអង្គការវប្បធម៌និងការអប់រំនានា ។

អាណត្តិសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំនិងខាងវប្បធម៌មានចំនួន៖ រវេលាបួនឆ្នាំ ។

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំនិងខាងវប្បធម៌ បោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានក្នុង

បណ្តាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១០៧- បើរដ្ឋាភិបាលសួរ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំនិងខាងវប្បធម៌ ត្រូវឱ្យយោបល់លើបញ្ហានានាទាក់ទងនឹងអភិវឌ្ឍន៍នៃការអប់រំនិងវប្បធម៌ ។

មាត្រា ១០៨- ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់វិធានស្តីពីវិធីចាត់តាំងសមាជិក ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិខាងការអប់រំនិងខាងវប្បធម៌ ។

៥- ក្រុមប្រឹក្សាសេន្យានុភាព

មាត្រា ១០៩- ក្រុមប្រឹក្សាសេន្យានុភាពផ្តល់ជូនប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ នូវយោបល់របស់ខ្លួនលើបញ្ហាខាងទាហានស្តីពីការឡើងឋានន្តរសក្តិ ការផ្លាស់តំណែង និង ទណ្ឌកម្មខាងទាហានជាដើម ។

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រុមប្រឹក្សា- សេន្យានុភាព ។

៦- ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមកិច្ច

មាត្រា ១១០- ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមកិច្ច ផ្តល់យោបល់របស់ខ្លួនចំពោះ បញ្ហាទាំងឡាយស្តីពីអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមកិច្ច ។

ច្បាប់រៀបចំអង្គការមួយ កំណត់បែបបទចាត់តាំងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច

និងសង្គមកិច្ច ព្រមទាំងការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអង្គការនេះ ។

៧~ អភិបាលរដ្ឋ

មាត្រា ១១១~ អភិបាលរដ្ឋត្រូវរ៉ាប់រងដោយអគ្គាភិបាលម្នាក់និងអ្នកអភិបាល នានាដែលប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋតែងតាំង តាមការស្នើរបស់សហសភា។ អភិបាល រដ្ឋមានមុខងារត្រួតពិនិត្យនិងធ្វើអង្កេតលើបុគ្គលិកនៃអង្គការសាធារណៈ និងឯកជនដែល ជាប់ទាក់ទិនក្នុងរឿងស៊ីសំណួក រឿងពុករលួយ រឿងប្រើអំណាចដោយរំលោភ រឿងរត់តយ រឿងស្តុកទំនិញខុសច្បាប់ រឿងតម្លើងថ្លៃខុសច្បាប់ រឿងប្រដេញប្រដែងដោយរៀបចំ និង រឿងចងការប្រាក់យកការលើសកំរិតច្បាប់ ។

មាត្រា ១១២~ ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអភិបាលរដ្ឋត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ រៀបចំអង្គការមួយ ។

៨~ កំណែទូទៅ

មាត្រា ១១៣~ កំណែទូទៅដែលមានការរៀបចំជាប្រទាក់ក្រឡាតាម បារ៉ែនា «រដ្ឋាភិបាលជួយ ប្រជាជនសំរេច អ្នកបច្ចេកទេសឧបត្ថម្ភ» ជាស្ថាប័នជាតិ ។
ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃអង្គការនេះ នឹងត្រូវកំរិតតាមច្បាប់អង្គការមួយ ។

ជំពូក ៩- សមូហភាពដែនដី

មាត្រា ១១៤~ សមូហភាពដែនដីនៃសាធារណរដ្ឋគឺ សង្កាត់ ខេត្ត និង ក្រុង ។
សមូហភាពទាំងនេះ នឹងត្រូវគ្រប់គ្រងខ្លួនតាមលក្ខខ័ណ្ឌមានចែងក្នុងច្បាប់រៀបចំ អង្គការមួយ ។

ជំពូក ១០- ការវិនិច្ឆ័យវិសោធនកម្ម

មាត្រា ១១៥- ការផ្ដើមគំនិតវិវិធីវិនិច្ឆ័យ ឬវិសោធនកម្មនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាសិទ្ធិរដ្ឋាភិបាល ឬសមាជិកចំនួនពាក់កណ្ដាលនៃសភាណាមួយរបស់សហសភា។ ការវិវិធីវិនិច្ឆ័យ ឬវិសោធនកម្ម ធ្វើឡើងតាមច្បាប់មួយដែលអនុម័តតាមវិធីបោះឆ្នោតចំហរ។ ត្រូវកំរិតយកភាគច្រើន បីភាគបួននៃសមាជិកសភានីមួយៗ នៃសហសភា ហើយការប្រញាប់មិនអាចត្រូវប្រកាសបានឡើយ។

មាត្រា ១១៦- ការវិវិធីវិនិច្ឆ័យ ឬ វិសោធនកម្មណាក៏ដោយត្រូវហាមឃាត់ នៅពេលប្រធានាធិបតីនៃសភាធរណរដ្ឋមានចុះម្ដងម្កាល ក្នុងករណីដូចចែងនៅមាត្រា ៣០ ។

មាត្រា ១១៧- ការវិវិធីវិនិច្ឆ័យណាក៏ដោយ ដែលមានគោលបំណងកែប្រែសណ្ឋានសាធារណរដ្ឋ នៃប្រទេស ត្រូវហាមមិនឱ្យធ្វើឡើយ។

ជំពូក ១១- អន្តរបញ្ញត្តិ

មាត្រា ១១៨- ក្នុងអង្គពេលបណ្ដោះអាសន្ន ហើយរហូតដល់ស្ថាប័នទាំងឡាយដូចមានចែងក្នុងបច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានរៀបចំតាំងឡើង ស្ថាប័នរដ្ឋដែលមានសព្វថ្ងៃដោយអាស្រ័យអត្ថបទរដ្ឋធម្មនុញ្ញមុននោះ ត្រូវបន្តការប្រព្រឹត្តិទៅជាបណ្ដោះអាសន្ន។

មាត្រា ១១៩- ក្រោយពេលដាក់បច្ចុប្បន្នរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាធរមាន នឹងមានការបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរនៅថ្ងៃ អាទិត្យ ទី ៤ មិថុនា ១៩៧២ ដោយវិធីបោះឆ្នោតសាកលដោយចំពោះ និងសម្ងាត់តាមលក្ខណៈដែលរៀបចំក្នុងបញ្ញត្តិ

បោះឆ្នោតមួយ។ ក្នុងអាណត្តិរបស់ខ្លួន ប្រធានាធិបតីថ្មីនៃសភាធារណរដ្ឋខ្មែរ អាចតែងតាំងអនុប្រធានាធិបតីមួយ បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះជាមួយប្រធាននៃសភាទាំងពីរ។

មាត្រា ១២០- ប្រធានាធិបតីនៃសភាធារណរដ្ឋ ប្រកាសឱ្យប្រើភ្លាមនូវបញ្ញត្តិមួយស្តីពីការបោះឆ្នោតដើម្បីកំណត់របៀបជ្រើសរើសសភាជាតិ និងព្រឹទ្ធសភា។ សភាជាតិទីមួយនិងព្រឹទ្ធសភាទីមួយ នៃសភាធារណរដ្ឋ អាចត្រូវជ្រើសតាំងបាន :

- ឬតាមលក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៤៩ វាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ
- ឬដោយវិធីបោះឆ្នោតសាកលមិនចំពោះ សម្ងាត់និងដោយសន្តិកឆ្នោតមួយមាននាមតែមួយ
- ការបោះឆ្នោតត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ គិតពីថ្ងៃបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីនៃសភាធារណរដ្ឋ។

មាត្រា ១២១- ទំរាំតុលាការធម្មនុញ្ញរៀបចំហើយចូលកាន់តំណែង មុខការដែលប្រគល់ឱ្យតុលាការនេះ ដោយមាត្រា ៩៥ ត្រូវឱ្យតុលាការមួយកាន់កាប់ជាបណ្តោះអាសន្ន។ តុលាការនេះមានសមាជិកប្រាំមួយនាក់ចាត់តាំងដោយប្រធានាធិបតី នៃសភាធារណរដ្ឋ។

សមាជិកតុលាការធម្មនុញ្ញបណ្តោះអាសន្នដែលមានចែងនៅវាក្យខ័ណ្ឌទីមួយ មិនអាចឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនប្រធានាធិបតីឬអនុប្រធានាធិបតីនៃសភាធារណរដ្ឋ ឬ សមាជិកសហសភាបានទេ។

ក្រមលេខ ៤៧២/៧១-ប រ

ប្រមូលរដ្ឋ នៃ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ

បានឃើញច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញលេខ ៤៤២-៧០-ប ចុះថ្ងៃទី ៨ តុលា គ.ស ១៩៧០ ដែលប្រកាសសាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងតំកល់ទុកនូវការអនុវត្តទៅទៀតនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញបច្ចុប្បន្ន លើកលែងតែបទបញ្ញត្តិណា ដែលផ្ទុយនឹងគោលគំនិត និង របបសាធារណរដ្ឋ ។

បានឃើញក្រមលេខ ៤៧៣-នស ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ តុលា គ.ស ១៩៤៨ ស្តីពី ការបង្កើតទង់ជាតិ ។

បានឃើញក្រមលេខ ១-ប ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែធ្នូ គ.ស ១៩៤១ កែប្រែដោយក្រម លេខ ៨១-នស ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែកក្កដា គ.ស ១៩៤៥ ស្តីពីការបង្កើតភ្លេងជាតិសករាជ ។

គណរដ្ឋមន្ត្រីបានយល់ព្រមផង

បានឃើញយោបល់នៃក្រុមប្រឹក្សាសាធារណរដ្ឋ

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តជាលើកទី២ នៅថ្ងៃទី ៣ ខែឧសភា គ.ស ១៩៧១ ដែលមានសេចក្តីដូចតទៅ :

«ច្បាប់ស្តីអំពីការបញ្ជាក់នៃទ្រង់ទ្រាយ និងលក្ខខណ្ឌនៃទង់ជាតិ-ភ្លេងជាតិ និង រដ្ឋសង្ហារជាតិ» ។

១- ទង់ជាតិ

មាត្រា ១- ទង់ជាតិសាធារណរដ្ឋខ្មែរមាន ៣ ពណ៌គឺ ខៀវ ស និង ក្រហម។ ទង់ជាតិនេះមានរាងចតុកោណកែង កំពស់មានប្រវែង ២ ភាគ ៣ នៃបណ្តោយ។ តួទង់ជាតិ ទាំងមូលមានពណ៌ខៀវលើកលែងតែ ១ ភាគ បួន នៃផ្នែកខាងលើជ្រុងខាងឆ្វេងដែលមាន ពណ៌ក្រហម។ នៅក្នុងផ្នែកក្រហមមានរូបប្រាសាទអង្គរវត្តពណ៌ស មើលចំពីមុខឃើញ កំពូលប្រាសាទ ៣ ។

នៅក្នុងផ្នែកមួយភាគបួននៃពណ៌ខៀវ ភាគខាងលើមានផ្កាយបី ពណ៌ស តម្រៀបគ្នា ត្រង់តាមខ្សែដេក ។

គំរូព្រមទាំងខ័ណ្ឌនៃទង់ជាតិ មានរៀបរាប់យ៉ាងពិស្តារក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃក្រមនេះ ។
ន័យនៃពណ៌និងរូបភាព មានដូចតទៅនេះ :

-ពណ៌ខៀវ តំណាងសិលធម៌។ ពណ៌នេះសំដែងនូវសន្តានចិត្តសុចរិត យុត្តិធម៌ និង សុភមង្គលត្រជាក់ត្រជុំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។

-ពណ៌ក្រហមតំណាងទឹកចិត្តអង់អាចនិងក្លាហានមុះមុតនៃប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។

-ពណ៌ស ដែលជានិមិត្តរូបនៃភាពបរិសុទ្ធ និងភាពទៀងត្រង់ស្អាតស្អំតំណាង ព្រះពុទ្ធ សាសនា ។

-រូបប្រាសាទ ជានិមិត្តរូបនៃអារ្យធម៌ និងសេចក្តីថ្កុំថ្កើងនៃប្រទេសជាតិ ។

-រូបផ្កាយ ជានិមិត្តរូបនៃវឌ្ឍនធម៌ និង នក្ខត្តបូក្ស ចំនួន ៣ នៃផ្កាយនេះមានន័យថា :

-ត្រីបាវចនាគឺ ជាតិ សាសនា សាធារណរដ្ឋ ។

- រតនត្រ័យគឺ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ។
- អំណាចទាំង ៣ គឺនីតិបញ្ញត្តិ - នីតិប្រតិបត្តិ - តុលាការ ។

២- ភ្លេងជាតិ

មាត្រា ២- ភ្លេងជាតិដែលមានបទភ្លេង និងទំនុកច្រៀងភ្ជាប់ឧបសម្ព័ន្ធនិងក្រុមនេះ មានឈ្មោះថា ដំណើរសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។

៣- រដ្ឋសង្គារ

មាត្រា ៣- រដ្ឋសង្គារនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ មានលក្ខណៈសំគាល់ដូចតទៅនេះ

១- រូបផ្កាយ ៣ មានរស្មីជាប់មកភ្នំ គួរស្រូវទាំងសងខាង ស្ថិតនៅលើប្រាសាទ

២- រូបប្រាសាទអង្គរវត្ត មានពណ៌មាស ស្ថិតនៅក្នុងចន្លោះមែកកម្រងភ្នំពីរ រាងកោងឡើងលើដែលរចនាដោយគួរស្រូវ ។

៣- រូបសំណាកគម្ពីររដ្ឋធម្មនុញ្ញដ៏កល់លើទ្រនាប់ជើងពានពីរជាន់ ។ ទាំងអស់នេះស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់ ១ រាងពងក្រពើ មានស្នូលបញ្ឈរត្រង់ទៅលើ រួចហុំព័ន្ធដោយកាំរស្មី ។

៤- ស្លាកមួយរាងកោងបន្តិច មានឆ្លាក់អក្សរខ្មែរថា «សាធារណរដ្ឋខ្មែរ»

រដ្ឋសង្គារនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ធ្វើឡើងពីមាសទាំងអស់ ឬលាបពណ៌មាស លើកលែងតែអក្សរចារិកដែលមានពណ៌ខៀវ ។

គំរូព្រមទាំងលក្ខខ័ណ្ឌនៃរដ្ឋសង្គារជាតិមានរៀបរាប់យ៉ាងពិស្តារ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃក្រុមនេះ ។

ចំពោះទំហំអាចតម្រូវតាមការប្រើប្រាស់ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២១ ខែឧសភា គ.ស ១៩៧១

ហត្ថលេខា: ចេង ហេង

ឧបសម្ព័ន្ធទី១

ពិពណ៌នា អំពីទង់ជាតិ សាធារណរដ្ឋខ្មែរ

ទង់ជាតិសាធារណរដ្ឋខ្មែរ រាងចតុកោណកែង ដែលមានសមមាត្រា ២ ភាគ ៣ «កំពស់ ២ ទទឹងនឹងបណ្តោយ ៣ ឯកតា បានត្រូវចែងលម្អិតដោយតួអក្សរ «ក» ក្នុងគំរូ ដែលមានភ្ជាប់ជាមួយនេះ :

តួទង់ជាតិទាំងមូលមានពណ៌ខៀវ លើកលែងតែ ១ ភាគ ៤ នៃផ្នែកខាងលើជ្រុងខាងឆ្វេងដែលមានពណ៌ក្រហម ។ នៅក្នុងផ្នែកក្រហមមានរូបប្រាសាទអង្គរវត្តពណ៌ស ។

ប្រាសាទមានកំពស់ ៣ ភាគ ៥ នៃកំពស់ផ្នែកពណ៌ក្រហម ។

បាតប្រាសាទត្រូវនៅចម្ងាយ ១ ភាគ ៥ ពីរមក្រោម នៃពណ៌ក្រហម ។

បាតប្រាសាទមានប្រវែងពីរដង នៃកំពស់ «៦ ភាគ ៥ នៃឯកតា» ហើយរូបត្រូវចារិកក្នុងកន្លះរង្វង់មូល ។

ស្នូលនៃកំពូលកណ្តាលប្រាសាទ ស្ថិតនៅចំកណ្តាលបណ្តោយចតុកោណក្រហម ហើយស្នូល នៃកំពូលសងខាងនៅត្រង់ ១ ភាគ ៤ នៃបណ្តោយនេះ ចុងកំពូលត្រូវកំណត់តាមគំនូសនៃរង្វង់មូលចារិកក្រៅ ។

នៅក្នុងផ្នែក ១ ភាគ ៤ នៃពណ៌ខៀវ ភាគលើមានផ្កាយ ៣ រត់ត្រង់គ្នាតាមខ្សែដេក ដែលកាត់ចំកណ្តាលកំពស់នៃផ្នែក ១ ភាគ ៤ នៃភាគលើនេះ «គឺត្រង់ ៣ ភាគ ៤ នៃកំពស់ទាំងមូល» វិជ្ជមាត្រានៃរង្វង់ដែលចារិកផ្កាយ ៥ ជ្រុង មានប្រវែង ១ ភាគ ៤ នៃឯកតា ។

ផ្តាយកណ្តាលស្ថិតនៅចំកណ្តាលបណ្តោយនៃផ្នែក ១ ភាគ ៤ នៃពណ៌ខៀវភាគលើ ឯផ្តាយពីរ
ទៀតស្ថិតនៅចម្ងាយ ១ ភាគ ៤ នៃឯកតា ពីរមខាង ។

បានឃើញដើម្បីឧបសម្ព័ន្ធ

នឹងក្រុមលេខ ៤៧២ -- ៧១- បរ

ធ្វើនៅភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៤ ខែឧសភា គ.ស ១៩៧១

ហត្ថលេខា: ចេង ហេង

កត់សំគាល់- ខាងខ្មែរគ្មានឧបសម្ព័ន្ធទី ២ ទេ សុំមើលពាក្យ និងទំនុកច្រៀងជា
ភាសារខ្មែរ នៅកណ្តាលសៀវភៅនេះតែម្តង ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣

ពិពណ៌នា អំពីរដ្ឋសង្គម នៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ

រដ្ឋសង្គមនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរមានលក្ខខណ្ឌសំខាន់ៗដូចតទៅ : រូបសំណាកគម្ពីរ រដ្ឋធម្មនុញ្ញភ្ជាប់នឹងរូបប្រាសាទអង្គរវត្ត រូបផ្កាយបី « ៣ » កម្រងភ្នំរចនាដោយគួរស្រូវ ស្លាក មួយមានសរសេរអក្សរចារិកខ្មែរដែលអានថា « សាធារណរដ្ឋខ្មែរ » ។

រូបសំណាកគម្ពីររដ្ឋធម្មនុញ្ញតំកល់លើទ្រនាប់ជើងពានពីរជាន់ដែលមានបាតភ្ជាប់ទៅ លើក្បាច់ភ្នំភ្លើងពីរ ។ រូបសំណាកនេះស្ថិត នៅក្នុងរង្វង់ពងក្រពើមានស្នូលឈរត្រង់ទៅលើ ហ៊ុមព័ទ្ធដោយកាំរស្មី ។ កាំរស្មីដែលវែងជាងគេបណ្តាកាំរស្មីឯទៀត ចង្កុលទិសទាំងប្រាំបី ។

ផ្នែកខាងលើនៃរូបក្បាច់ភ្នំទាំងនេះ ដែលហ៊ុមព័ទ្ធទាំងសងខាងដោយរូបនាគពីរជាភ្នំ ភ្លើងទ្រនាប់ទៅនឹងរូបប្រាសាទអង្គរវត្ត ។

នៅលើរូបប្រាសាទអង្គរវត្ត មានរូបផ្កាយបី « ៣ » ដែលជានិមិត្តរូបនៃបារមីចនា គឺ ជាតិ សាសនា សាធារណរដ្ឋ និងនៃរតនត្រ័យ ព្រមទាំងអំណាចទាំងបី « ៣ » ។

រូបផ្កាយទាំង ៣ នេះភ្ជាប់ទៅនិងក្បាច់ភ្នំកាំរស្មីដែលមានទំហំធំតូចជាលំដាប់ ។

រូបសំណាកទាំងឡាយនេះស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់កម្រងភ្នំរាងកោងទៅលើ រចនាដោយគួរ ស្រូវចងក្រងដោយអន្លើនឹងបូរហូតដល់ផ្នែកខាងក្រោម ។

ស្លាកមួយរាងកោងបន្តិចបូកចុងសងខាងស្ថិតនៅជិតផ្នែកក្រោមនៃកម្រងនេះមាន ឆ្លាក់ចារិកអក្សរខ្មែរពណ៌ខៀវដែលអានថា « សាធារណរដ្ឋខ្មែរ » ។

រដ្ឋសង្គមធ្វើឡើងពីមាសទាំងមូល ឬលាបពណ៌មាស លើកលែងតែអក្សរចារិក ។

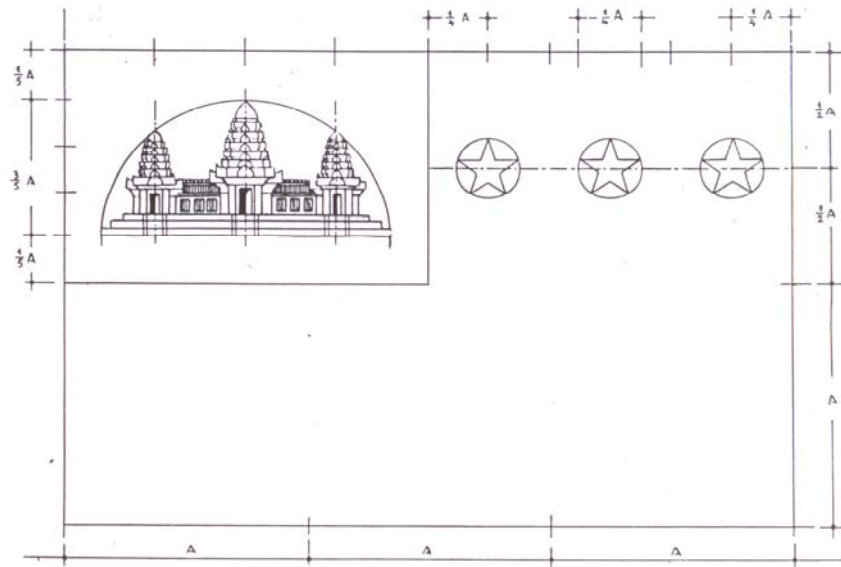
បានឃើញដើម្បីឧបសម្ព័ន្ធ

នឹងក្រមលេខ ៤៧២ - ៧១ - បរ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែឧសភា គ.ស ១៩៧១

ហត្ថលេខា: ចេង ហេង

ដំណើរសាធារណៈខ្មែរ

LA MARCHÉ DE LA RÉPUBLIQUE KHMERE

Allegro ♩ = 116

The musical score consists of a vocal line and piano accompaniment. The tempo is marked 'Allegro' with a quarter note equal to 116 beats per minute. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The score includes various musical notations such as dynamics (mf, cresc), articulation (acc), and phrasing slurs. The lyrics are written in Khmer script below the notes.

ជនជាតិខ្មែរ ល្បីល្បាញក្នុងលោក
 មានជ័យជោគ កសាងប្រាសាទសិលា
 អារ្យធម៌ ខ្ពស់បរជាតិសាសនា
 កេរ្តិ៍ដួងតាមកលើកត្តាផែនដី
 ខ្មែរក្រោកឡើង ខ្មែរក្រោកឡើង ខ្មែរក្រោកឡើង
 តស៊ូតម្កើងសាធារណរដ្ឋ
 ខ្មែររំលោភ ខ្មែរប្រយុទ្ធ មិនកក់ស្លុត
 យកជ័យបំផុតជូនជាតិខេមរា
 ឯករាជ្យភ្លឺថ្លា ជាមហាប្រទេសតទៅ ។